

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1116/12</i>
------------------	------------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 lutego 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska (spr.)
	Sędziowie:	SSA Marta Pańczyk-Kujawska SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **14 lutego 2013 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krośnie z 7 lipca 2011r. sygn. akt IV U 915/10

na skutek apelacji obydwu stron

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **2 sierpnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 1014/12**

I. o d r z u c a apelację wnioskodawcy,

II. o d d a l a apelację organu rentowego.

Sygn. akt III AUa 1116/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. we wniosku złożonym w dniu 20 sierpnia 2011 roku wniósł w sprawie o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy dla wnioskodawcy A. K. zakończony wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 7 lipca 2011 roku w sprawie sygn. akt IV U 915/10 ustalającym prawo wnioskodawcy do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od dnia 9 czerwca 2009 roku do dnia 30 listopada 2012 roku o wznowienie postępowania przywołując brzmienie art. 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazując, iż przystępując do realizacji wyroku ustalił brak spełnienia przez wnioskodawcę warunków świadczenia rentowego opisanych w podanej normie prawa tj. posiadania pięciu lat składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu poprzedzającym zarówno datę złożenia wniosku rentowego jak i datę powstania ustalonego w odwoławczym postępowaniu sądowym stopnia niezdolności do pracy. Jako podstawę prawną swojego zgłoszonego żądania organ rentowy podał przepis art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wnioskodawca A. K. wniósł o oddalenie wniosku organu rentowego zgłaszając swój sprzeciw i negując prawną możliwość wznowienia postępowania w trybie żądanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jak i przywołując wielkość posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych co uzasadnia jego roszczenia rentowe.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyrokiem z dnia 22 września 2011 roku wznowił postępowanie w sprawie sygn. akt IV U 915/10 i odwołanie wnioskodawcy A. K. oddalił. Sąd pierwszej instancji ustalił, iż wnioskodawca urodzony w dniu (...) wniosek

o rentę z tytułu niezdolności do pracy złożył w dniu 9 czerwca 2009 roku dołączając dokumentację potwierdzającą posiadanie stażu ubezpieczeniowego wynoszącego

31 lat, 6 miesięcy i 6 dni okresów składkowych oraz 3 lata i 9 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy odmówił przyznania renty decyzją z dnia 17 sierpnia 2009 roku wskazując na brak wykazania posiadania w dziesięcioleciu przed datą złożonego wniosku pięciu lat składkowych i nieskładkowych. Po wniesionym odwołaniu i dalszych czynnościach procesowych związanych z jego odrzuceniem jak i przywróceniem terminu do złożenia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika organ rentowy ponownie decyzją z dnia 5 sierpnia 2010 roku odmówił przyznania renty podnosząc okoliczność wykazania przez wnioskodawcę jedynie 3 lat, 3 miesięcy i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu liczonym przed datą ustalonej niezdolności do pracy. Wobec złożenia odwołania i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy Sąd Pracy Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wydał w dniu 7 lipca 2011 roku wyrok objęty przedmiotową skargą o wznowienie. Sąd pierwszej instancji rozpoznający sprawę o wznowienie zauważył, iż na ustaloną datę niezdolności do pracy tj. 31 grudnia 2004 roku wnioskodawca wykazał w dziesięcioleciu poprzedzającym tą datę 4 lata, 7 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Sąd Okręgowy uznał, iż wspomniane okoliczności uzasadniają wznowienie postępowania w trybie przepisu art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd zauważył odrębność wznowienia opartego o podaną normę prawa pozwalającą na jego dokonanie w sytuacji, gdy organ rentowy wykaże przedłożonymi dowodami lub okolicznościami, że prawo do świadczenia nie istnieje. Instytucja ta służy korygowania błędów organu rentowego wynikających z braku powołania się w poprzednim postępowaniu na dowody i okoliczności faktyczne wpływające na prawo do świadczenia. Bogate orzecznictwo ugruntowało pogląd, iż prawomocny wyrok w tego typu sytuacji nie zamyka drogi do ponownego złożenia wniosku.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją wnioskodawca A. K. zarzucając zarówno błędną interpretację przywołanej ustawy dopuszczającą naruszenie jego praw obywatelskich i wolnościowych jak i brak precyzyjnego zastosowania norm państwa prawnego jak i żądając dokonania ponownej oceny jego stanu zdrowia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 16 maja 2012 roku uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie. Sąd drugiej instancji przywołał fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 28 lutego 2012 roku wyroku, w którym stwierdzono niekonstytucyjność przepisu art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

a to w niniejszej sprawie oznacza konieczność dokonania szczegółowych ustaleń w zakresie prawnej dopuszczalności zastosowania przepisu art. 114 ust. 1 powołanej ustawy.

Po ponownym przeprowadzeniu postępowania Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2012 roku oddalił wniosek organu rentowego. Sąd pierwszej instancji wskazał, iż przepis art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych umożliwia wznowienie postępowania również na wniosek organu rentowego pod warunkiem wykazania zaistnienia nowych dowodów lub ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczenia lub na ich wysokość. Tymczasem w niniejszej sprawie organ rentowy nie powołał się na tego typu okoliczności. Już bowiem w sprawie której wznowienia się domaga zarzucał brak wykazania przez wnioskodawcę posiadania pięciu lat składkowych i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku rentowego i pomimo tego nie zgłosił apelacji.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacjami zarówno wnioskodawca A. K. jak i Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J..

Wnioskodawca we wniesionym środku zaskarżenia domaga się uchylenia zaskarżonego wyroku i ponownego ustalenia spełnienia przez niego wszystkich warunków świadczenia rentowego.

Organ rentowy natomiast zarzucając błędną interpretację przywołanej w uzasadnieniu normy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego dopuszczające wznowienie postępowania w trybie wspomnianej ustawy domaga się zmiany wyroku i uwzględnienia jego wniosku w przedmiocie wznowienia postępowania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

Zarówno apelacja wnioskodawcy – z przyczyn formalnych – jak i apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. – z powodów merytorycznych – nie zasługują na uwzględnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do apelacji wniesionej przez wnioskodawcę A. K. należy zauważyć, iż jest ona niedopuszczalna. Stosownie do treści przepisu art. 370 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c. apelacja podlega odrzuceniu przez Sąd drugiej instancji jeżeli podlegała takiemu odrzuceniu już na etapie czynności prowadzonych przed Sądem Okręgowym, tj. jeżeli została wniesiona po upływie przepisane terminu, nieopłacenia lub z innych przyczyn była niedopuszczalna. Przyczyną niedopuszczalności wniesienia środka odwoławczego od wyroku jest nie istnienie po stronie skarżącej interesu w zaskarżeniu (gravamen). Interes taki występuje gdy apelującego można uznać za pokrzywdzonego zaskarżonym orzeczeniem. Tymczasem tego typu sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie. Oddalenie wniosku organu rentowego o wznowienie postępowania w sprawie, w której przyznano wnioskodawcy prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy z przyczyn braku wykazania okoliczności pozwalających na takie wznowienie w żadnej mierze nie stanowi

o pokrzywdzeniu wnioskodawcy. Przeciwnie pozwala na korzystanie z przyznanym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego uprawnień rentowych. Końcowo odnośnie uwag dotyczących apelacji wnioskodawcy należy zauważyć, iż stanowisko Sądu Apelacyjnego w niniejszym składzie nie jest odosobnione. Podobne zostało zaprezentowane w orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego (np. postanowienie z dnia 19 maja 2010 roku w sprawie sygn. akt I CZ 19/10 opublikowane w LEX nr 686085) jak i sądów powszechnych (np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 września 2012 roku sprawie sygn. akt I ACz 1220/12 opublikowane w LEX nr 1216297).

Przystępując do merytorycznej oceny apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. Sąd Apelacyjny pragnie odnieść się do podstawowego zarzutu sformułowanego w apelacji, a dotyczącego błędnej interpretacji normy podstawowej dla oceny wniesionego wniosku o wznowienie tj. przepisu art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do treści art. 114 ust. 1 ustawy mającej swoje zastosowanie także w sytuacji wniesienia wniosku o wznowienie przez organ rentowy na podstawie art. 114 ust. 2 ustawy wznowienie postępowania we wskazanym trybie jest możliwe w sytuacji, w której po

uprawomocnieniu się decyzji przyznającej prawo do świadczenia zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione zostaną okoliczności istniejące przed jej wydaniem, a mające wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość. Interpretacja wspomnianej normy prawa wskazuje na możliwość dokonania ponownej oceny uprawnień przez organ rentowy czy odwoławczy w stanie gdy przedłożone zostaną nowe dowody lub zostaną ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, a ujawnione dopiero po jej uprawomocnieniu się. Oznacza to, że wspomniane nowe dowody czy ujawnione okoliczności nie były znane organowi rentowemu w chwili wydawania przez niego decyzji oraz mają one wpływ na prawo do świadczenia czy jego wysokość. Ocena zasadności wniosku o ponowne ustalenie prawa do świadczenia musi więc prowadzić do ustalenia zarówno dowodów czy też okoliczności posiadających przymiot nowości i ujawnionych dopiero po wydaniu uprzedniego wyroku sądowego. Tego typu okoliczności nie zostały zaprezentowane przez organ rentowy. Zakwestionowanie spełnienia jednego z warunków nabycia uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy nastąpiło bowiem na podstawie ponownej analizy już posiadanej i znanej temu organowi dokumentacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy. Nie sposób więc przyjąć zaistnienia przejawów jakiegokolwiek nowości. Przeciwno prawidłowości takiego stanowiska Sądu pierwszej instancji nie przemawia przywołane przez organ rentowy orzeczenie Sądu Najwyższego. Obowiązujący system prawny nakazuje bowiem orzekanie na podstawie norm prawa, a nie jego interpretacji jaką niewątpliwie jest orzecznictwo Sądu Najwyższego. Nadto Sądowi Apelacyjnemu znane są także stanowiska odmienne prezentowane w orzecznictwie. W tym względzie należy przywołać chociażby wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie sygn. akt II UK 160/11 (opublikowany w LEX nr 1170999), w którym jednoznacznie wskazano, iż wniosek organu rentowego skierowany do sądu na podstawie przepisu art. 114 ustawy nie jest i nie może być nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnego wyroku sądowego przyznającego świadczenie, w sytuacji gdy organ ten nie skorzystał z przysługujących mu zwykłych środków zaskarżenia. Tego typu sytuacja niewątpliwie miała miejsce w niniejszej sprawie i dopuszczenie do merytorycznej oceny uprawnień rentowych wnioskodawcy stanowiłoby naruszenie podstawowych reguł postępowania.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego znajduje swoją podstawę prawną w treści powołanych przepisów prawa i art. 385 k.p.c.